

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-76-8189

Chișinău

2 august 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 559 din 2 august 2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Energiei.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege pentru denunțarea Acordului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
3. Copia textului Acordului în limba rusă – 4 file;
4. Argumentarea oportunității denunțării Acordului – (3 file);
5. Copiile avizelor ministerelor și altor autorități administrative centrale – (11 file);
6. Tabelul de sinteză – (3 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex. Z. Gurău
Tel: 250-482

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>280</u>	
" <u>02</u> "	<u>08</u> 20 <u>23</u>
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 559

din 2 august 2023

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea Acordului
cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice
ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente,
semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998**

În temeiul art. 24 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul **HOTĂRĂȘTE:**

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998.

Prim-ministru

Contrasemnează:

DORIN RECEAN

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul energiei

Victor Parlicov

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru denunțarea Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se denunță Acordul cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998.

Art. 2. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Comitetului Executiv al Comunității Statelor Independente denunțarea acordului menționat.

Art. 3. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTĂ DE ARGUMENTARE

privind oportunitatea denunțării Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 25 noiembrie 1998¹

A. DESCRIEREA TRATATULUI

1. Informații Generale

Guvernele Republicii Armenia, Republicii Belarus, Republicii Kazahstan, Republicii Kârgâzstan, Republicii Moldova, Republicii Tadjikistan, Republicii Uzbekistan, Ucrainei, bazându-se pe Hotărârea șefilor de guverne din 8 februarie 1992, au convenit asupra semnării Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale statelor-membre ale Comunității Statelor Independente (CSI).

Acordul menționat este structurat în 22 articole, ce se referă la îmbunătățirea bunăstării și a nivelului de securitate socială a populației din statele membre CSI în scopul creșterii securității și furnizării energiei electrice în condiții de fiabilitate și prețuri accesibile consumatorilor finali din statele semnatare acestui Acord, prin valorificarea avantajelor economice, tehnice și tehnologice ale funcționalității în paralel a sistemelor electroenergetice.

Acordul menționat a fost ratificat prin Legea nr. 1360/2002 pentru ratificarea Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente publicată în Monitorul Oficial Nr. 146 art. 1127 din 31 octombrie 2002, și a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 06 noiembrie 2002.

2. Informații privind conținutul tratatului

Acordul menționat a fost încheiat în scopul efectuării acțiunilor comune de coordonare, îndreptate spre aprovizionarea stabilă și sigură cu energie electrică a economiei naționale și a populației statelor pe baza funcționării eficiente a sistemelor energetice unite (IPS/UPS).

Tratatul definește funcționarea paralelă a sistemelor de energie electrică ale părților ca un factor important în funcționarea fiabilă a sistemelor de energie electrică ale părților, creând baza unei cooperări reciproc avantajoase între părți în domeniul industriei energiei electrice și stabilind principii organizatorice/juridice/tehnologice și economice pentru coordonarea funcționării paralele a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre la prezentul tratat.

Tratatul de asemenea stabilește că, părțile vor asigura întreținerea și dezvoltarea sistemelor lor de energie electrică în volume suficiente pentru o funcționare paralelă durabilă, ca parte a sistemului de energie electrică al statelor membre la prezentul acord. Acordul prevedea că, ținând cont de propriile planuri de dezvoltare a industriei energiei electrice și de interesele lor pe termen lung, părțile urmau să elaboreze în comun o strategie pentru dezvoltarea industriei de energie electrică și să asigure implementarea acesteia în termeni a sistemelor lor de energie electrică. Totodată, Acordul prevede că părțile dezvoltă principiile reglementărilor reciproce în industria energiei electrice și asigură implementarea acestora și plata la timp pentru furnizarea de energie electrică și serviciilor în conformitate cu acordurile internaționale încheiate.

Conform prevederilor art. 22, prezentul Acord intră în vigoare de la data semnării sale, iar pentru statele a căror legislație impune implementarea procedurilor interne necesare pentru intrarea sa în vigoare - de la data expedierii documentelor în cauză către depozitar. Prezentul Acord este în vigoare pentru Republica Moldova din 06 noiembrie 2002.

Cu privire la modalitatea de denunțare, de precizat că, art. 19 din Acord, stabilește modalitatea de denunțare după cum urmează, „*Fiecare parte poate denunța prezentul Acord trimițând o notificare scrisă depozitarului cu cel puțin șase luni înainte de retragere, îndeplinit obligațiile care au apărut pe durata valabilității acordului*”.

¹ <https://cis.minsk.by/reestr2/doc/828#text>

B. ANALIZA OPORTUNITĂȚII SUSPENDĂRII, RETRAGERII REZERVELOR, DENUNȚĂRII SAU STINGERII TRATATULUI

3. Existența prevederilor tratatului care permit suspendarea, retragerea rezervelor, denunțarea sau stingerea acestuia

În conformitate cu prevederile art. 19 din Acord, este stabilită modalitatea de denunțare a acestuia după cum urmează, *„Fiecare parte poate denunța prezentul Acord trimițând o notificare scrisă depozitarului cu cel puțin șase luni înainte de retragere, îndeplinit obligațiile care au apărut pe durata valabilității acordului”*.

4. Partea și instituția care au propus suspendarea, retragerea rezervelor, denunțarea sau stingerea tratatului

Proiectul *Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente, încheiat la Moscova la 25 noiembrie 1998* este elaborat de către Ministerul Energiei.

5. Motivele care au generat suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului

În contextul efectuării testelor privind decuplarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei de la sistemul electroenergetic unificat (UPS/IPS) care au coincis cu începutul acțiunilor militare inițiate de Federația Rusă în Ucraina, începând cu data de 16 martie 2022, Operatorii de transport și sistem de energie electrică din Europa Continentală au realizat sincronizarea de urgență a Sistemului de Energie Continental European al ENTSO-E cu sistemele electroenergetice ale Republicii Moldova și Ucrainei, respectiv la zi aceste sisteme electroenergetice nu funcționează în paralel cu sistemul electroenergetic al statelor-membre ale CSI (UPS/IPS).

În acest context, pornind de la scopul tratatului privind funcționarea paralelă a sistemelor de energie electrică ale părților ca un factor important în funcționarea fiabilă a sistemelor de energie electrică ale părților și stabilirea principiilor organizatorice/juridice/tehnologice și economice pentru coordonarea funcționării paralele a sistemelor electroenergetice ale statelor părți, și a particularităților actuale de funcționare a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova, prevederile acestuia devin irelevante și inaplicabile pentru Republica Moldova.

Totodată, considerând angajamentele asumate de Guvernul Republicii Moldova prin semnarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE), Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 112 din 02 iulie 2014, de a alinia legislația națională prin armonizarea acesteia la acquis-ul UE și a integra piețele de energie naționale în piețele Uniunii Europene, precum și a obligațiilor asumate în calitate de parte semnatară a Tratatului de constituire a Comunității Energetice, prevederile Acordului în cauză care se referă la întreprinderea acțiunilor comune ale statelor pentru a asigura o funcționare în paralel a sistemelor electroenergetice ale părților ce ar contribui la creșterea unui grad de fiabilitate și satisfacerea economică a cererii de energie electrică, actualmente, prevederile Acordului, tehnic nu mai pot fi aplicate și în același timp nu se aliniază la direcțiile prioritare ale Republicii Moldova de dezvoltare a sectorului electroenergetic, stabilite și în documentele de politici în vigoare precum și conceptele viitoare la care se lucrează.

Mai mult, operatorul sistemul de transport ÎS „Moldelectrica” este în proces de implementare/transpunere a prevederilor directivelor, regulamentelor Europene ce formează cadrul juridic de reglementare pentru sistemul electroenergetic al Europei continentale (ENTSO-E).

Ținând cont de cele enunțate, și de particularitățile tehnice actuale ale Sistemului electroenergetic național, nu se consideră oportună menținerea calității de „parte”, în cadrul Acordului cu privire la asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale țărilor membre ale Comunității Statelor Independente.

6. Acțiuni întreprinse pentru evitarea suspendării, denunțării sau stingerii tratatului

În cazul în care sistemul electroenergetic al Republicii Moldova rămânea să funcționeze în paralel cu sistemele electroenergetice ale părților semnatară păstrarea calității de „parte contractantă” avea sens.

Însă, în conjuncturile menționate mai sus și contextul în care, careva acțiuni în sensul evitării denunțării nu mai sunt relevante a fi întreprinse, denunțarea tratatului constituie un raționament fundamentat.

7. Poziția celeilalte sau celorlalte părți la tratat față de posibila decizie de suspendare, retragere a rezervelor, denunțare sau stingere a tratatului

La acest moment nu este cunoscută poziția celorlalte părți la tratat față de posibila decizie de, denunțare a prezentului Acord.

Totodată, la acest capitol, este relevant de menționat că, în conformitate cu demersul nr. 688 din 26 august 2010 Georgia a denunțat acest Acord prin decretul Președintelui „*Acordul își încetează efectele în ceea ce privește Georgia în conformitate cu Decretul Președintelui Georgiei din 26/08/2010 (Nota Ministerului Afacerilor Externe al Georgiei nr. 7/188-14 din 10/09/2010)*”.

Totodată, de menționat că Federația Rusă, Republica Azerbaidjan și Turkmenistan nu fac parte a prezentului Acord.

În cazul deciziei privind denunțarea, părțile la aceste tratate urmează a fi informate prin intermediul Comitetului Executiv al CSI la momentul când Republica Moldova va notifica despre decizia de denunțare.

8. Evaluarea consecințelor politice pe plan intern, la nivel bilateral, regional și multilateral

Având în vedere faptul că Acordul respectiv reglementează cooperarea statelor întru asigurarea funcționării în paralel a sistemelor electroenergetice ale statelor-membre ale CSI, în contextul decuplării a sistemelor electroenergetice/sincronizării cu sistemul ENTSO-E, trecerii treptate la standardele UE, dar și a irelevanței cooperării bilaterale de mai departe pe acest sector, denunțarea acestui Acord nu ar trebui să producă consecințe politice și totodată va reconfirma angajamentul ferm de a integra pe deplin piața energiei electrice în piața comunitară a Uniunii Europene.

9. Evaluarea cantitativă și calitativă a consecințelor financiar-economice sau de altă natură

Denunțarea prezentului Acord nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din Bugetul de Stat.

10. Necesitatea modificării legislației interne sau adoptării unor acte normative noi

Denunțarea prezentului Acord nu necesită modificări a legislației interne sau adoptarea unor acte normative noi.

11. Necesitatea modificării sau lichidării unor structuri existente

Denunțarea prezentului Acord nu necesită modificarea sau lichidarea unor structuri existente.

12. Necesitatea elaborării unui plan de acțiuni care să asigure suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului

Denunțarea prezentului Acord nu necesită elaborarea unui plan de acțiuni care să asigure suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatului.

13. Consecințele în raport cu alte părți la tratat și cu părțile terțe

În contextul particularităților tehnice de funcționare a sistemului electroenergetic și faptul că la moment au loc schimburi de energie electrică doar cu Ucraina care funcționează la fel în mod sincronizat cu ENTSO-E, consecințele denunțării în raport cu alte părți semnatare devin insesizabile și ne semnificative.

14. Posibilitatea și necesitatea încheierii unor alte tratate în cazul denunțării sau stingerii tratatului existent

Denunțarea sau stingerea tratatului existent nu necesită încheierea unor alte tratate.

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.07.19 18:20:02 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ministrul Energiei

Victor PARLICOV